

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 2003/2016
21.03.2018. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Миломира Николића, председника већа, Слађане Накић-Момировић и Марине Говедарица, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Никола Тадић, адвокат из ..., против тужене Републике Србије, Министарства правде, коју заступа Државно правобранилаштво, Одељење у Новом Саду, ради накнаде рехабилитационе штете, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 2273/16 од 24.08.2016. године, у седници одржаној 21.03.2018. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 2273/16 од 24.08.2016. године.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Зрењанину П 27/16 од 12.04.2016. године, у првом ставу изреке, одбијен је тужбени захтев којим је тражено да се тужена обавезе да тужиоцима - сада пок. ББ и АА, на име рехабилитационог обештећења - материјалне и нематеријалне штете - исплати укупно 38.290.400,00 динара, и то за: обављени неплаћени рад у редовно радно време 7.088,000,00 динара; обављени неплаћени прековремени рад 9.906.600,00 динара; губитак плате за време незапослености по престанку лишења слободе 5.400.00 динара; разлику у плати 4.456.800,00 динара; губитак пензије 5.346.000,00 динара; разлику у пензији 6.093.000,00 динара; душевне болове због противправног лишења слободе 10.000.000,00 динара и страх 10.000.000,00; са законском затезном каматом од пресуђења до исплате. У другом ставу изреке, одбијен је захтев тужиоца за ослобађање од плаћања трошкова поступка и судских такси. У трећем ставу изреке, одлучено је да свака странка сноси своје трошкове поступка.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж 2273/16 од 24.08.2016. године, одбијена је као неоснована жалба тужиоца и потврђена првостепена пресуда.

Против правноснажне другостепене пресуде, тужилац је благовремено изјавио ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Испитујући побијану пресуду, у смислу члана 408. Закона о парничном поступку, Врховни касациони суд је нашао да је ревизија тужиоца неоснована.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности, а није учињена ни битна повреда одредаба парничног поступка на коју се указује ревизијом.

Према утврђеном чињеничном стању, отац тужиоца ВВ рођен је 1921. године у селу ... код ..., а преминуо је 1997. године у месту ... код Тужиочев отац и мајка ББ су се венчали 1946. године и из тог брака имају шесторо деце. Тужилац је рођен 1949. године. Тужиочев отац је колонизован у ... у место ... у току 1945. године, где је добио земљу површине од око два хектара, али се већ 1946. године са породицом вратио у ... у Решењем Народног одбора Града Сарајева, Комисије за прекршаје број 1452/1950 од 16.11.1950. године је констатовано да је окривљени ВВ учинио прекршај јавног реда и мира из члана 2. тачка 6. Закона о прекршајима против јавног реда и мира Народне Републике Босне и Херцеговине и кажњен је казном затвора лишењем слободe у трајању од три месеца. На основу члана 7. Закона о прекршајим НР БИХ, у циљу преваспитавања, упућен је на друштвено користан рад у трајању од две године. У регистру осуђиваних лица по ИБ налази се ВВ, где је као датум хапшења наведен 31.07.1950. године, а датум пуштања 03.01.1953. године. У време хапшења тужиочев отац се бавио земљорадњом и сточарством у ... где је живео са супругом и тужиоцем који је имао годину дана и четири месеца и бабом тужиоца. Мајка и баба тужиоца нису знале разлог хапшења тужиочевог оца, нити где се налази и шта се десило са њим. Док је тужиочев отац био на Голом отоку, баба и мајка тужиоца су се саме старале о домаћинству, обрађивале су земљу, а стоку су продале да би се прехранили. По повратку тужиочевог оца са Голог отока, породица је живела у Херцеговини и бавила се земљорадњом. Тужиочев отац је покушавао да се врати у ... и запосли се, а тек 1962. године се запослио као чувар у ... у Од школске спреме је имао четири разреда основне школе. На радном месту је био прогањан и често је морао да ради најтеже физичке послове. Пензионисан је 01.03.1978. године. Решењем Апелационог суда у Новом Саду Рехж 260/13 од 08.05.2014. године, преиначено је првостепено решење, усвојен захтев тужиоца за рехабилитацију пок. ВВ и утврђено да је ништаво поменуто решење од 16.11.1950. године и све правне последице овог решења, па је одређено да се покојни ВВ има сматрати неосуђиваним. Тужилац је са туженом закључио споразум о рехабилитационом обештећењу дана 29.04.2015. године, по којем се тужена обавезала да тужиоцу исплати 59.930,00 динара на име рехабилитационог обештећења и то на име накнаде нематеријалне штете за душевне болове које је тужилац претрпео због очевог лишења слободe и зато што је растао без родитељског старања. У члану 3. споразума је наведено да тужилац прихвата утврђени износ као рехабилитационо обештећење и да се одриче права да по овом основу потражује већи износ. У члану 4. је констатовано да су потписивањем споразума, међусобна права и обавезе по основу рехабилитационог обештећења на име накнаде нематеријалне штете уређена и да је спорни правни однос између страна потписница регулисан у потпуности. Решењем Министарства правде РС број ... од 10.05.2015. године, утврђено је да је између Министарства правде и

тужиоца постигнут споразум о рехабилитационом обештећењу на име накнаде нематеријалне штете за душевне болове због лишења слободе оца тужиоца у периоду од 31.07.1950. године до 03.01.1953. године. Дат је налог за исплату новчаног износа од 59.930,00 динара тужиоцу. Тужба у овој правној ствари поднета је 26.10.2015. године.

Тужиочева мајка ББ је преминула у току овог парничног поступка, дана 12.01.2016. године.

Код тако утврђеног чињеничног стања, правилан је закључак нижестепених судова да је тужбени захтев неоснован.

Одредбом члана 26. став 1. Закона о рехабилитацији („Службени гласник РС“, број 92/2011), прописано је да рехабилитовано лице има право на обештећење за материјалну штету насталу због повреде права и слобода, у складу са законом којим се уређују облигациони односи. Из наведене одредбе произилази да право на накнаду материјалне штете припада само рехабилитованом лицу, а не и његовим законским наследницима. Пошто је у конкретном случају рехабилитовано лице преминуло 30. јула 1997. године, у складу са чланом 26. став 1. наведеног закона, тужилац нема право на накнаду материјалне штете.

Одредбом члана 26. став 3. Закона о рехабилитацији, прописао је да рехабилитовано лице и лице из члана 7. тачка 5. овог закона (деца рехабилитованог лица која су за време трајања повреде права и слободе родитеља рођена у установама за извршење санкција, односно која су у тим установама са њима провела део времена или су за то време расла без родитељског старања, једног, другог или оба родитеља), има право на накнаду нематеријалне штете за душевне болове због лишења слободе, у складу са законом којим се уређују облигациони односи.

Правилан је закључак нижестепених судова да, пошто је рехабилитовано лице преминуло 30.07.1997. године, није ни могло остварити право на накнаду нематеријалне штете за душевне болове због лишења слободе, нити је потраживање накнаде нематеријалне штете могло прећи на његове наследнике - ни на тужиоца, нити на тужиочеву мајку, преминулу 12.01.2016. године у току првостепеног поступка, јер није признато правноснажном одлуком или писменим споразумом, у складу са одредбом члана 204. став 1. Закона о облигационим односима.

Тужиоцу би, као лицу из одредбе члана 7. став 5. Закона о рехабилитацији, припадало само право на накнаду нематеријалне штете за душевне болове због лишења слободе оца. Међутим тужилац је са туженом закључио споразум о накнади овог вида штете, односно о рехабилитационом оштећењу и по том споразуму је тужена тужиоцу исплатила износ из споразума. При том се одрекао и права да по овом основу потражује већи износ, чиме је наведени правни однос између тужиоца и тужене регулисан у потпуности.

Одредбом члана 28. Закона о рехабилитацији, прописано је да одлука којом је усвојен захтев за рехабилитационо обештећење, односно споразум о рехабилитационом обештећењу има својство извршене исправе. Сагласно наведеној одредби, предметни споразум има својство извршне исправе, па у одсуству добровољне исплате од стране тужене, тужилац може подношењем предлога за извршење на основу споразума, остварити право на исплату накнаде, са законском затезном каматом од падања тужене у доцњу до коначне исплате.

Суд је ценио и наводе ревизије, па је нашао да су неосновани, јер представљају понављање навода који су истицани и у жалби против првостепене пресуде, а које је другостепени суд правилно оценио као неосноване, дајући за то оцену јасне и потпуне разлоге које је овај суд у свему прихватио.

На основу члана 414. ЗПП, Врховни касациони суд је одлучио као у изреци.

**Председник већа-судија
Миломир Николић,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић